

İNSANLIK İÇİN UMUT

Dünyada pandemi süreciyle başlayan ve tüm insanlığı tehdit eden, virüse karşı sergilenen ülkeler arası dayanışma, gelecek için ümitlenmemize yol açmıştı. Bu umut kısa sürdü. Birleşmiş milletler içinde varlıklarını onursuzca sürdüren, virüs kadar insanlık için tehdit özelliğini içinde barındıran bu ülkeler, umutlarımızın kırılmasına yönelik vahşice adımlar atıyorlar.

Bu devletlerden biri olan Ermenistan'ın birleşmiş milletler kararlarını ve uluslararası hukuku hiçe sayarak yıllarca işgal ettiği Azerbaycan topraklarından çekilmediği gibi yeni işgallere yönelik olarak sergilediği tutum; atılan bombalar sanki Azerbaycan topraklarına değil de insanlığın kalbine atılmış hissi yarattı. Bu vahşet karşısında insanlık ürperti bile duymadı. Kültürün sanatın, medeniyetin ortak değerleri korumak adına sesini yükseltmesi gerektiği bu dönemlerde tüm insanlığın ölüm sessizliğine gömülmesi hayretten öte utanç verici.

Akalemler olarak savaşın ve bunun kaynağı olan işgallerin dünyada son bulması için çağrımızı yineliyoruz. Sanatın ve sanatçının yeryüzündeki çirkinliklerin giderilmesine yönelik kaygı içinde olması gayet doğaldır. Sanat, çirkinliklerden bıkmış, bunalmış insana bir nefeslik kirletilmemiş, tertemiz hava sunmaktır. Sanatçı vahşete taraf olamaz. Lakin savaşları ve soykırımı kutsamış birine ne yazık ki hicap duyulmadan Nobel Ödülü verilebilmiştir. Vahşetten yana tavır almalar bu ödülle birlikte sakıncalı olmaktan çıkarılıp özendirilmiştir. Bu tutum insanlık adına daha da umut kırıcıdır. Geniş bir coğrafyada yaşanan insanlık suçuna karşılık dünyadaki sessizlik insanlık vicdanını yaralamaktadır. Bırakın sanat, edebiyat ve düşünce adamını sıradan insanın buna duyarsız kalması beklenemez. Kınıyoruz.

Bu sayımızdan sonra dördüncü cildimize başlamış olacağız. Akalemler dünyadaki çirkinliklerden bizi koruyan sağlam bir sığınak. Bu sığınaktaki gayretli kalemlerin çabaları topyekûn insanlık için umut yeşertmekten başka bir amaç gütmüyor. İnsanlık halini çerçeveleyip geleceğe taşıyan genç yüreklerle insanlık adına kaygı dolu yolculuğunuz devam edecek. Anadolu'dan tüm dünyayı aydınlatmasını arzuladığımız bu kandilin ışığını hiçbir çıkar gütmeyen harlayan erdemli yüreklerin varlığı bize yetiyor. Onların cesareti karşısında çirkinliğin ve çirkinliklerin yeryüzünde alanının daraldığını gören ve bunu sevinçle karşılayan siz okurlara içtenlikle selam olsun.

akalemler

- Selçuk ŞAMİL
"Fanus"
- Selim TUNÇBİLEK
"Roman ve Hayat"
- Burhan KALE
"Rayiha"
- Zehra M.KONŞUK İVECAN
"Geçmeye Mecbur Muydun"
- Beste BEKİR
"Çok Yönlü Bir Sanatçı:
Leyla Saz"
"FRIEDRICH FREIHERR von LOGAU
"Bilgelik"
- Seçil Aksaraylı ÖZDİN
"Ansızın"
- Fatma DAĞLI
"Bu Da Geçer"
- Kurtuluş ÇELEBİ
"Diğer Yarım"
- İbrahim SAVAR
"On Para"
- Hilal KUTLU
"İncir Kuşları Üzerine"
- Emre KARASU
"12 Eylül/Bembeyaz Gömlekler"
- Pınar ALKIŞ
"Uyanma Zamanı"
- A.Selim KURTOĞLU
"Hikâyeciliğimiz ve Akalemler"

FANUS

Selçuk ŞAMİL

Acemi Kalemler olarak hayat bulan Akalemler Dergisi daha çıkış yazısında *“Genç yeteneklerin yazdığı, ürün ağırlık bir dergi olma arzusunda”* ydı... Her türünden edebi yazılara yer vermek azmindeydiler.

Tek ilkelerini çığırkanlık yapmamak olarak ilan eden Acemi Kalemler iddiasız olduğunu baştan belirtse de onca dergi arasından herkesin ilgisini çekmeyi başardı. Bu durum, karalamaları ile var olduklarını baştan kabul eden bir avuç gencin yürüttüğü bir sandalın onca görkemli gemilerin arasından çıkıp hedefine ulaşması gibiydi...

Merhabalarını bile elveda gibi gören ve onlara hiç şans tanımayanlara *biz de eserimizle varız anca* dediler... Kendilerine ayrılan zamanı edebiyatın her türüyle doldurmak istediler ve bunu diğer sayıları ile devam eden maceralarının gösterdiğine göre başardılar...

Bu şekilde *yeni sevinçlere* yelken açtılar... Amatör ruhlarını hep korudular... Usta kalemlere çağrılar yaptılar kendileriyle olsunlar diye iç sayfalarında... *Dünya ve insanlığın acıları gittikçe artıyordu* bu gün olduğu gibi... *Daha güzel bir dünyada yaşamak için* yazıyorlardı, bizim de bugün yapmamız gereken bu değil midir?

Bunu başarmanın yolu ise *biz bir aileyiz* demekten geçiyordu, onlar da öyle dediler... Okurlarına dergilerinde yazma şansı verdiler... Bu şekilde aileleri genişledi... Bir okul görevi üstlendiler... Yalnızlaşan insanlığa bir nefes olma bütünü dertleri...

İnsana çağrıyı bu anlamda yaptılar... Kendilerini önemsemediler, dergilerinin isminden de bu açığa çıkıyordu... Sanatın derinliğine inmeyi gerçek bir yükseliş görmekteydiler... Sanatçının faniliğinin farkındaydılar o nedenle sanatın önünden sanatçının *gürültüsünü* kaldırmayı tercih ettiler...

İşte tam burada *sanata saygı lütfen* dediler... Sanatın gelecek için bırakılmış en güzel hediyelerden biri olduğu anlayışıyla sonsuzluğun kapı-

sına konulan pörsümez çiçekleri çoğalttıkça çoğalttılar... Kendi dönemlerinde yaşayan insanlara belki çok yaklaşamadılar fakat bize ne kadar yakınlar... Bu gün de *sanatın güzelliğinin görülmediği yerlerde herkes kendi celladını sevmekle meşgul* değil mi?

Diri sanat için gençliğe açtılar kapılarını, çünkü şiirin yaşlanmayacağına inanıyorlardı. Onlar dergilerinde şiirlerini olgunlaştırmayı tercih ettiler, bunu yapmalarının nedeni kendileriyle beraber şiiri yaşlandırmak istememeleriydi. Sanatın soylu güzelliğinde soluklanmaktı gayeleri.

Ön yargıların ve kemikleşmiş cemaat yapılarına dayalı yaklaşımın aşılma duvarlarını onlar da aşamadı haliyle... Fakat o duvarlar un ufak oldu sonunda düşünen insana tek sığınak olan sanat kaldı günümüze...

Her alanda ışığın acemisi olduklarını söylediler... Karanlıktan çıkışın düşünce, ilim, bilgi ve sanatın dinamik yol göstericiliğiyle mümkün olduğunu gördüler...

Dünyanın Türkçenin güzelliklerini fark etmesini sağlamak amacıyla Türkçe bizim bayrağımız dediler...

Yerinin, çağının, adının yabancıları olduklarını sanmayın, bu yabancılığın o günkü toplumda olduğunu gördüklerinden dikkat çekmekti gayeleri...

Kendilerine *“acemi”* sıfatının yakışmadığına ikna olmaları ise bir yıllarını aldı... Adlarının da acemisi olduklarını fark ettiklerindeyse *“a-kalemler”* de filizlendiler...

Onlara göre *söz çürümezdi*... Kültür ve medeniyetin canlılığını devam ettirdiği yerlerin dergiler olduğunun farkındaydılar... Fakat karakter ve kişilik sahibi bir dergi olmak bu niteliklere sahip bir insan olmaktan daha kolay değildi...

Genç kalemlerin ve usta yazarların birlikte harmanlandığı a-kalemler dergisi *“Edebiyat Okulu”* işlevini hakkıyla yerine getirmek için yola çıktı ve anlaşılan o ki getirdi...

ROMAN VE YARATILIŞ

Selim TUNÇBİLEK

Her varlık için yaratılışın, hayatın, kaderin, maddenin ve Tanrı'nın insanla ilişkisini çözmek düşünen âdemoğlunun hep meselesi olmuştur. Evrenin yaratılışıyla biçimlemeye çalıştığı düşünce olgusu tarih içinde gelişerek sanırım son insan halkasına kadar sürekli devamlılık arz edecek. Evrende ilk yaratılan şeyin ne olduğuna dair tartışmalar insanlık tarihi kadar eski. Buna dair elimizdeki kaynaklar ise o kadar eski değil. Beş bin yıldan daha eski yazılı kaynak ne yazık ki bu alanda yok. Zira eldeki bilgilere göre insanoğlu yazıyı icat edeli çok da bir zaman geçmedi. Bizler için çok eskiden bulunduğu kabul edilse de insanlık tarihi için dün gibi. İlk düşünen insanlardan başlanarak toprak mı, hava mı, su mu ateş mi önce yaratıldı meselesiyle başlana tartışmalar henüz bir sonuca kavuşmuşta sayılmaz. Eskilerin “Anâsırı Erbaa” diye adlandırdıkları evren denilen bütünü meydana getiren parçaların nasıl biçimlendiği hala meçhul. Bu sahaya ilişkin bizim anladıklarımızı, bizden önceki nesilden bu meseleyi anlayanların yaptıkları izahlara ilave olarak okunursa daha da anlaşılır olur kanaatindeyim. Dolayısıyla insanlık hep bir önceki bilgidен kuşku duyarak yeni düşüncelere kapı aralamıştır. Daha önceki söylenenlerden, inançlardan, kabullerden, deneyimlerden insan olarak şüphe duymasaydık insanlık bir milim mesafe kat edemez ilk insan nasıl yaşıyorsa bizlerde öyle yaşar giderdik.

Bu tüm canlılar için böyledir. Bütün canlılar yaşadıkları bir tekevvün var ve bu değişerek gelişme, gelişerek değişme canlının kaçınılmaz kaderini oluşturmaktadır. En küçük canlılar olan virüsler bile değişime uğrayarak varlık-

larını sürdürüyorlar.

Şöyle ki:

Kader dediğimiz şey, sonsuza akıp giden büyük bir ırmaktır. Biz ise o ırmağın üzerinde yol alan adeta çöpler gibiyiz. Sadece ağırlığımız, şeklimiz, bütünüyle düşünsel, fiziksel, zihinsel cüsemizle kaderimize eklenmiş bir yük olarak katkı sağlarız. Onun varlığını zaman zaman anlarız. Bazen ırmak üzerinde yol alan bu çöpün önüne engeller çıkar ve yol almak, ilerlemek mümkün olmaz. İşte o anda tek şeye ihtiyacımız vardır. Yolculuğumuzun sürekliliğini sağlayacak olan bilgiye... Her canlı bu çerçevede kendi yaşama şansını kuvvetlendirici bilgi gelişimine ihtiyaç duymakta ve o çerçevede hücrelerini bile yeniden düzenlemektedir.

Bilgi o ırmak üzerinde yol alan bizlerin önündeki çer çöpü, engelleri ortadan kaldıran yol açıcı değnektir. Tanrı ise bu ırmağın akışını sağlar, bu çöpü ırmağa atar, değneğe zaman ve mekân olarak sürekli genişleyen bir hacim kazandırarak bizi boğulmaktan alıkor. Hâsılı, Tanrı bu ırmağı, bu çöpü, bu değneği bilerek, zamanı; bütün bunlar anlaşılсын diye yaratmıştır. Her şeyi affeden Tanrı; değneksiz olmayı affetmiyor.

Değneksiz gezmek kadar kötü bir kader tanımadığımı ifade etmeliyim vesselam.

Romancı ise bütün bunlar arasında yaşanılanları anladığı şekliyle tanımlayıp kusursuz bir hayat tanımlamasıyla düşündüklerini yazıya aktaran insandır.

RAYİHA

Bahara koşan yanımı bilirsin,
Güller yüreğine düşürür aşkı,
Yükseklerde olan gök mü sen misin?
Bir bakış sonsuzluk mesafedesin...

Çiçeklere vefası yoktur zamanın,
Güzelliğin düşmanı ne kadar çoktur!
Dallar tomurcuklarıdır masumiyetin,
Çöller ki beslenir nehirlerinden,
Saçını tarar rüzgâr ya düşlerin;
Nefesin yakar öyle derinden...

Turuncu bir ay parıldar önce,
İzbe düşlerinde saklanır güller...
Yorgun kirpiklerinden ürker her gece,
Bir kışın seherinde aklanır eller...

Dağ eteklerinde hırçın rüzgârlar,
Kul sıkışmadan yetişir Hızır...
Derin bir vadide kesişir yollar,
Bazen sadece sevda konuşur,
Sular kaderine akar derinden...

Aydınlık gecelere teslimdir kuşlar,
Gözlerde sonsuza yollar uzanır...
Her seyahat bittiği menzilde başlar,
Sular da bir başka suda ıslanır...

Dolunayın gözyaşlarıdır surlar,
Burçlara hilalin öyküsü düşer,
Canlanır gözünde ölümsüz aşklar,
Keremin yangınında Aslılar pişer,
Sazını eline alır Seyrani...
Şairler ölümsüzdür bilene!
Gönlü deler dokundukça temreni,
Katre olur coşkun nehrin sellerine...

Sessizce ufka sokulur dolunay,
Mehtabın tadına erenler ağlar,
Nicedir saçını taramamıştır,
Ay ışığıyla beslenen dağlar...

Kırlangıçlar yol açar güne
Ve serçeler katılır birden şenliğe
İlk anıdır sabahın bu, huzur doludur,
Ezanlarla ruhun yıkanır önce,
Ellerin yasak meyveye uzanmamıştır daha,
Henüz fısıldamamıştır kovulmuş olan...

Sığınıp kudreti sonsuza,
Uykudan hayırlı olana doğru,
Nuh'un gemisine biniyorcasına,
Her yeni gün bir tufan rayihasıdır...

Enginler parıldar uzaklarda,
Damlalar semanın yanaklarında,
Şefkatin zerresine muhtaçsın lakin
Yetmiyor gör ki suhuflar yolculuğuna,
Zemin ki küçülür parmak ucunda,
Zemzemse çölün yanık bağrında,
Kimsenin duymadığı feryatlarında...

Hikâyesi biter zülûflerinin
Gözlerin arar yeni baharları,
Çiçekler açılır şiir bahçelerinde,
Yıkılır masmavi düşler apansız,
Ayrık durur sayfalar eller kavuşur,
Bakışlar gün doğumudur ufkun,
Kayda geçer parmak uçların ve gelincikler,
Çiçekler solar ve serencamı biter vefanın...

Şairler ölümsüzdür sevgilim bil ki
Sonsuzluğu besleyen gözlerin kadar...
Hüzün yumağından örülüdür elbiseleri,
Kim giyse yakar, en azı zülûflerin kadar...

Burhan KALE

GEÇMEYE MECBUR MUYDUN

Zehra Meral KONŞUK İVECAN

Bazen özlemim yüreğimi parçalayıp çıkacak diye korkuyorum. Öylesine taşkın oluyor anlıyor musun? Taşıyamıyorum. Neye baksam neyi duysam bir parçasıyla sen olmak zorunda mısın? Her şeyimle içine girmediğim hayal bile benim değilken her hayalimi benden çalma çabası nedir?

Başka şeyler düşündüğüm anda bile kendini karşı kaldırımdan el sallayarak gösteriyorsun bana. Aramızda yollar var. Ne sen geçebilirsin benim yanıma ne ben sana gelebilirim. İmkânı yok, bunu ikimiz de biliyoruz. Ben bunu kabullenmenin olgunluğuyla yoluma devam etmeye çalışıyorum. Artık çık aklımdan, düşüncelerimden, hayallerimden.

Karşı kaldırımda bıraktım seni. Sen orada kalmaya ben karşıya geçmeye mecburdum. İkimizin de tercihi bundan yana değildi ama mecburduk. Önceleri hoşuma gidiyordu aslında. Senden uzaklaştıkça önemsendiğimi hissediyordum. Kendi kendimi "Neydi ya onunlayken o salak tavırların, hiç utanmadan umarsız yaptıkların?" diye azarlamalarım dahi olmuştu. Hayatımdan seni erittikçe yaşamımın yapay ışıkları parlıyormuş meğerse. Ben onları güneşim sanmıştım.

Ama senden uzaklaştıkça aramıza daha çok yollar girmeye başlayınca: Sen orada mahzun ben burada boynu bükük kaldıkça bu işten hoşlanmaya başladım. Bir şeylerin yanlış gittiğini içimde yoğunlaşan huzursuzluklarım hissettiriyordu aslında. Başlarda adını "Hüsnükuruntularım" koymuştum. Ne de olsa geçecekti; herkes hissedebilirdi bunları; sonra, sonra her şey güzelleşecekti; hayat parlayacaktı vesaire vesaire... Hemen herkesin kendi kendine yaptığı züğürt tesellilerinin koynunda buldum kendimi. Gerçekler ne zaman sizin planlarınız dâhilinde olmuş ki? Tabi şimdi benden yana da olmadı. Hem de hiç olmadı.

Çıkarlar, bencillikler, egolar yumağına dönen dört bir yanımla hareket edemez, nefes alamaz oldukça aklıma gelmeye başladı. Yavaş yavaş artan özlem damlaları ne ara girdaba dönüşüp

beni tamamen içine aldı kestiremiyorum. Geldiğin her seferinde biraz daha uzun kalmaya başladın beynimde. Delilikti biliyorum: Olmayacak bir şeyi istemek.

Her dediği yapılan şımarık bencil kız hiç olmadım. Fakat bana üç dilek hakkı sunulsa üçü bire indirip sadece seni isterdim. Ve dilek haklarım uçardı. Olmayacak olanı istemek tehlikelidir. Bazı şeylerin ayarlarıyla oynayan sonuçlarına katlanır. Hep filmlerde görüyorum. Bir parça gerçek katılmış yalan filmlere inanmayı tercih ediyorum. Yoksa kendimi avutamayacağım.

Annem hep derdi: "Yüreğinde bir sızı oluşcak onu her düşündüğünde. Bir yanınla mutluluktan bir yanınla hüzünden yerinde duramayacaksın."

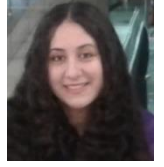
- Ee peki sonra?
- Sonra alışacaksın hayat koşturmacası arasında aklının bir köşesinde daima olsa da onun özlemiyle yaşamaya alışacaksın.

İşte sorun da tam burada başlıyor. Benim aklımın bir köşesinde değil başköşesindesin. Mecburen karşı kaldırımda ama hayalde ruhumun her yerindesin. Yoruyor beni bu durum. Artık unutmak zamanı diyorum. Biliyorum, bana; kalbim, beynim, ruhum izin vermeyecek. Baktığım her yere senden bir iz bulaştıracaklar. Yaşadığım her olaya seni serpiştirecekler. Bana çok zaman dost değil düşman oldular ya da onlar doğruyu yaptı da ben inatla yanlış olduğuna karar verdirmeye zorladım onları: bilmiyorum. Ben mi onların sahibiyim onlar mı benim her şey birbirine karışmış durumda.

Gelme artık ne olur. Ben yürüdükçe benimle aynı hizada karşı kaldırımda ilerleme. Kendini sürekli hatırlatma bana. Çünkü bunu yapmaya devam edersen artık ben içimdeki bu özlemin ağırlığıyla yaşayamayacağım. Seni düşünmenin bana acı verdiği tatlı çocukluğum. Seni gördükçe büyümek, hançerini ruhumun daha derinine saplıyor. Ne olur, olman gerektiği yerde geride kal.

ÇOK YÖNLÜ BİR SANATÇI: LEYLA SAZ

Beste BEKİR

"Lemde nedir farkı bana medh ile zemmin
Sağ olsun ahibbâ da ne derlerse desinler."
(Övgüye de, yergiye de aldırمام
Canı sağ olsun dostların, ne derlerse desinler.)

Leyla Hanım, Nefise Hanım ile Osmanlı saray hekimlerinden İsmail Paşa'nın kızı olarak 1850 yılında İstanbul'da dünyaya gelir. Hekim İsmail Paşa, sarayın harem bölümünün özel doktoru olduğu için Leyla Hanım, ablası ile birlikte hayatının yedi yılını sarayda geçirir. Sarayda bulunduğu süre zarfında sultan hanımların hizmetinde bulunan şair, bu sayede saray hayatını tanıma ve iyi bir eğitim alma fırsatı yakalar. Elizabet Kantaksaki'den Rumca ve Fransızca, Medeni Aziz Efendi ile Asadur Hamamcıyan'dan Türk müziği, Nikogos Taşçıyan'dan Batı müziği, Abdülmecid'in kızı Münire Sultan'ın da öğretmeni olan Therese Roma'dan piyano ve Giritli Kutbi Efendi ile Fatinefendizade Sadık Efendi'den edebiyat dersleri alır.

Şair, saray hayatından söz ederken, "İşte bu muhit beni şiire götürdü. On dört yaşında ilk şiirimi yazdım" der. Batı zevkinin saraya yansıdığı bu dönemde yaşamış olması, şair için bulunmaz bir nimet olmuştur.

Leyla Hanım, henüz on dokuz yaşındayken daha sonraları Giritli Sırrı Paşa olarak anılacak olan Sırrı Efendi ile evlenir. Yirmi altı yıl sürecek olan bu evlilikten Yusuf Razi, Vedat, Nezihe ve Ferihe isimli dört çocuğu olur. Bağdat valisi olan eşinin bir cariye ile birlikteliğinin ortaya çıkması üzerine yaşadığı dönemin şartlarına aldırmadan eşinden boşanır.

Eşinden ayrıldıktan sonra 1895'te İstanbul'un Bostancı semtinde bulunan köşküne yerleşen Leyla Hanım, orada anılarını yazmaya başlar. Böylece anılarını yayımlayan ilk müslüman kadın yazar unvanını alır. Bu dönemde kadın hareketleri içerisinde yer alan Leyla Hanım, "Hanımlara Mahsus Gazete" de yazılarını yayımlar.

Şiirden asla kopmayan şair, ilk kez 1928'de divan geleneğini takip ederek yazdığı şiirlerini "Solmuş Çiçekler" adını verdiği kitabında

toplar. Ünlü şair Abdülhak Hamit Tarhan'ın önsöz yazdığı eserde klasik Osmanlı şiirlerinin yanı sıra sadeleştirilmiş bir Türkçe ile yazdığı şiirler de bulunmaktadır.

İstanbul'un işgali sırasında Bostancı'daki köşkü yanan şair, bu durumdan duyduğu derin üzüntüyü aşağıdaki şiirinde dile getirir:

"Yandı köşküm pılım pırtım bucağım
Söndü hiç tütmemek üzere ocağım
Heder oldu çekilen bunca emek
Ne evim kaldı, ne bahçem, ne çiçek
Ne sazım kaldı, ne nağmem, ne nota
Ne masam kaldı, ne minder, ne oda
Ne kalem kaldı, ne defter, ne kitap
Her ne yazdımsa bütün oldu yebab
Bir ağızdan ederek hep feryad
Elbet etmişler idi istimdat
Yandı mahvoldu bütün asarım
Varmış oğlumda biraz eşarım
(...)

Yapılsa ev alınır hepsi yine
Konmaz asar-ı güzidem yerine
Başka hepsindeki his, vak'a, hayal
Şimdi tekrarı ise emr-i muhal
(...)
Aradım, topladım ettim itmam
Bende mevcut idi mevcut makam
Deyiverdim hem bu imiş hükm-i kader
Gam da elbet ömrüm gibi elbet geçer."

Bestecilik yanı da ağır basan şairin iki yüze yakın bestesi vardır. Bunların çoğu ne yazık ki Bostancı'daki köşkünde çıkan yangın esnasında kül olur. Bu bestelerden günümüze sadece elli ikisi ulaşabilmiştir.

En ünlü eseri Hicaz makamındaki "Seni Sevda Çiçeğim, Tac-ı Serim" şarkısıdır. Aynı zamanda Cumhuriyetin ilk yıllarının en sevilen marşlarından olan "Yaslı Gittim Şen Geldim" olarak da bilenen Gelibolu Marşı'nın da bestecisidir.

1934 yılında çıkan Soyadı Kanunu ile "Saz" soyadını alan şair, 6 Aralık 1936'da İstanbul'da hayata gözlerini yumar ve Edirnekapı Şehitliği'ne defnedilir.

FRIEDRICH FREIHERR von LOGAU

Takma adı Salomon von Golaw olan, Friedrich Freiherr von Logau, Ocak 1605'te Polonya'nın Brochocin şehrinde dünyaya gelir. Barok döneminin Alman ozanı ve epigramistidir. Soylu toprak sahibi George von Logau ile ikinci eşi Anna von Reideburg'un oğludur. Doğduğu yıl babası vefat eder. 3000'den fazla epigram yazan şair ikiyüzlülük ve açgözlülüğü eleştirdiği şiirleri önemlidir. Zamanının politikacılarını eleştiren şair, barıştan yana bir tutum sergiler. 24 Temmuz 1655'te elli yaşındayken Polonya'nın Legnica şehrinde hayata gözlerini yumar.

SPRUCHWEISSHEIT

Die süße Näscheri,
Ein lieblich Mündleinkuß
macht zwar niemanden fett,
stillt aber viel Verdruß.

Hoffnung ist ein fester Stab
Und Geduld ein Reisekleid,
Da man mit durch Welt und Grab
Wandert in die Ewigkeit.

Weißt du, was in dieser Welt
Mir am besten wohlgefällt?
Daß die Zeit sich selbst verzehret
Und die Welt nicht ewig währet.

Friedrich Freiherr von Logau**BİLGELİK**

Ah ne tatlı bir histir
sıcacık bir öpücük,
şişmanlatmaz üstelik
moralleri düzeltir

Umut sağlam bir değnek,
ve sabır yol kıyafeti
dünya ve kabir içinden
sonsuzluğa yürürken

Dünyada en çok neyi
severim bilir misin?
Zaman kendini tüketir,
dünya da sürmez sonsuza değin

Türkçesi: Beste Bekir

ANSIZIN

Gökyüzü zümrütten
Dökülmüş bir ayna.
Serilmiş bulutlar;
Mavi carşafa.

Ilık esen rüzgâr,
Anne nefesi hüzünlü.
Gün yorgun...
Güzel vücutlar;
Taşır zaman

Soğuk yalanlara kurban,
Sararmış taze bedenler.
Gözler akan iki nehir,
Yavrusunu arayan adımlara.

Hüzün dolaşır,
Çaresizlik bağrında.
Ayrılık darağacı,
Gözyaşı dudakları yakar.
Ölüm Yanına alır ansızın!

Seçil AKSARAYLI ÖZDİN

7 Ekim Çarşamba

BU DA GEÇER

Fatma DAĞLI

Yalnızlığı severim. Yalnız kalmayı severim... Böyle derdim kendime. Meğer sevdiğim yalnızlık değil istediğim zaman yalnız kalmakmış...

Şimdi bir pencerenin ardından izliyorum sessiz dünyayı. Aklımda Tanpınar'ın dizeleri:

*"Başım sükûtu öğüten,
Uçsuz, bucaksız değirmen..."*

Fincanımdan bir yudum alıyorum mahpusluğumun şerefine. Huzur ile kaygının kucaklaştığı böyle anlarda zihnimin dehlizlerinde gizlediğim deli düşünceler gün yüzüne çıkar hep. Keyifle-neceğim yere ruhumda bir sıkıntı. Buram buram kokan kahvenin damağımda "şimdi" bıraktığı tarifsiz tat, âni yaşamının şaşkınlığıyla içimi ürpertiyor. Öyle ya şimdiyi yaşamak kim, ben kim... Ya geçmişin keşkeleri ayaklarımdan ya da geleceğin belkileri kollarımdan çektiirdi yıllarca. İki arada bir dereye nereye ait olduğuma karar veremeden geçen koca bir ömür.

İşte başlıyoruz...

Ne yapıyorum? Ne için yaşıyorum? Sahi insan ne için yaşar? Başımı gayri ihtiyari kitaplığa doğru çeviriyorum. Bakışlarım tozlanmış raflarda gezinirken Tolstoy göz kırparak sorumu *"insan ne ile yaşar"* diye değiştiriveriyor.

Kitaplıkla aramdaki mesafeye aldırmadan olduğum yerden elimi uzatıyorum. Sanki sihirli bir çekim bizi buluşturacak. Dudaklarımda bir heyecan:

"Gülümse hadi gülümse..."

Bir varmış, bir yokmuş... Yanaklarımda filizlenen tebessüm mahcup bir edayla aniden kayboluveriyor. Hayatımdaki her güzel şey hep böyle gelip geçmedi mi? İşte yine yerleşti hüznün göz kapaklarıma. Sezen fısıldıyor içimden:

"Sazlarım vardı, ırmaklarım vardı, çakıl taşlarım vardı benim..."

Elim havada, boğazıma çöreklenen yumruyla kesik kesik nefes alıyorum. İnsan ne ile yaşar öyle mi? Kolum bu sorunun ağırlığına daha fazla

dayanamayarak düşüveriyor. Yönümü pencereye çeviriyorum yeniden. Ağırlaşan kirpiklerimin arasından buğulu manzarayı süzüyorum. Yollar ne ara ıslanmış? Dikkatli bakınca gökyüzünün siğim siğim ağıladığını fark ediyorum. Severim böyle havaları. Bulutlu ve hisli. Tıpkı ruhum gibi. İçimin yansımaları görmek garip bir huzur veriyor, sanki kendimle kucaklaşıp yalnızlığımı unutuyorum.

Pencereyi açıp başımı dışarı uzatıyorum. Nemli toprak kokusunu doya doya ciğerlerime çekmek için almaya hazırlandığım derin nefes aklımda beliren soruyla gırtlığıma düğümleniyor.

"Acaba üst kattaki komşulardan biri dışarıya öksürmüş olabilir mi? Havada asılı kalan damlacıkları solumuş olabilir miyim? Başımı hızla içeri çektiğim gibi lavaboya koşarak karbonatlı suyla gargara yapıyorum.

Bir, iki, üç...

Aynada beliren silütime utanarak bakıyorum. Ne çok (!) severmişsin dünyayı, ipleri korkularının eline verecek kadar çok. Oysaki biraz önce özünü koklamak, ona kavuşmak için derin bir arzu duymuştun. Ne garip varlıktır insan. Maneviyatın derinlerinde dolaşırken aniden maddenin esiri oluveriyor. Acıyor muyum kendime? Bilmem. Başımın ağırlığını taşımak zor geliyor olmalı. Ellerim şakaklarımda ağır ağır yürüyorum salona. Kapının yanındaki koltuğa bırakıyorum kendimi. Gözlerimde tomurcuklar... Duvardaki guguklu saatin çalmasını bekliyorum. İşte başlıyor:

Bir, iki, üç...

Vakit geldi. Sandalyenin üzerine bıraktığım gömleği üzerime geçirip çeyrek saat önce kapattığım bilgisayarın kapağını kaldırıyorum. Kaldığımız yerden devam. Uzaktan uzağa başlıyor. ID ve şifre gönderildi. Teker teker geliyorlar bekleme odasına:

Bir, iki, üç...

Görüntüler kapalı, mikrofonlar kısık, öyle ya kişisel bilgiler korumada. Sadece kendimi görüyorum ekranda. Yalnızlığı severim dediysem bu kadar da değil. Her yerde kendi yansımam. Ruh çöküntümü bastırıp olanca gayretimle gülümsüyorum ekrana, başlıyorum anlatmaya. Kamera arkasında neler yaşandığını düşünmeden de edemiyorum. Karnı acıkan, sosyal medyada dolaşan, saç baş dağınık uykulu gözlerle bakan, hülyalara dalan, kalemi elinde çizgilerin dünyasına hapsolan... Süre doluyor, sistem beni dışarı atmadan bir veda edeyim bari.

Haftaya yine aynı saatte görüşmek üzere, kendinize dikkat edin, hoşça kalın, sağlıklı kalın... Lütfen bir iki kişi mikrofonu açıp cevap verme zahmetine katlanıyor. Görüşmek üzere... Bağlantı kopuyor. Eee ancak teknolojik alt yapının izin verdiği kadar iletişebilirsiniz.

Zilin çalmasıyla irkiliyorum. Kargo gelmiş olmalı. Maskemi takıp kapıyı aralıyor ve bir adım geri çekiliyorum. Acaba ikinci maskeyi de taksa mıydım diye düşünürken asansörün kapısı yüzüme kapanıyor.

Teş...

Kapı eşiğine bırakılan pakete doğru eğiliyorum.

Teşekkürler...

Dezenfektanla paketi hedef alıyorum. Fıs, fıs:

Bir, iki, üç...

Sonra ellerimi. Fıs, fıs:

Bir, iki, üç...

Ambalajı yırtıp içindeki ürünü - dokunmadan- çıkarıyorum. Büyük başarı. Kendimle gurur duyuyorum. Paketi ters çevirip atık kâğıt kutusuna bırakıyorum. Haydi bakalım şimdi hiçbir yere temas etmeden doğru lavaboya. Armatürü elimi tersiyle açıp sabunu avucuma sıkıyorum:

Bir, iki, üç...

İyice yıka:

Bir, iki, üç...

Yirmi saniye olmuştur sanırım. Olmuş mudur? Olmuştur, olmuştur. Çıkarken kapı kollarını ve lamba anahtarlarını da temizlemeyi unutmayalım.

Fıs, fıs... Oh çok şükür, işlem tamam.

Tebrikler, korunma tedbirlerine uyuyorsun, kontrol sende. Hayata dört elle sarılabilirsin. Yutkunuyorum.

Boğazımda bir acılık, her yer limon kokuyor. Test yapılırsa kaç promil alkollü çıkarım acaba? Bir emoji koyabilsek hangisini seçerdik? Şaşkın, üzgün, endişeli, düşünceli, hüzünlü, kahkaha atan...

Guguk, guguk, guguk...

Vakit geldi, doğru bilgisayarın başına. Id, şifre...

Haftaya yine aynı saatte görüşmek üzere...

Hay Allah, saat kaç olmuş. Sandalyenin üstünde gözlerim ekrana dikili öylece kalakalmışım. Ayayay, ayyy... Dizlerim tutulmuş, bacaklarım davul gibi.

Kulaklarımda yine geçmişin ayak sesleri:

"Bu da geçer, bu da geçer alışmalısın..."

Sahi geçecek mi?

Benim bir kahvem vardı? Nereye bıraktım onu? Hah, işte burada. Lev ile göz göze geliyorum yeniden. Sohbeta kaldığımız yerden devam edelim değil mi? Ne diyorduk? İnsan ne ile yaşar?

...

Soğuk bir yudum, bir yudum daha...

DiĞER YARIM

Aynı kahve bardağının

Aynı yerinden

Bir sen

Bir ben

Kendini tekrar eden

Yıldızlı gecelerde

Saçlarının haykırışı

Sözlerinin sıcaklığı

Bizi biz eden

Senin

İki bilinmeyenli denklemin

Bir yarısı

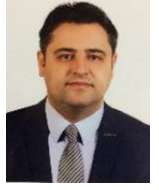
Ben

Diğer yarım sen.

Kurtuluş Çelebi

ON PARA

İbrahim SAVAR

İnsanoğlu ikiyüzlüdür. Bunu bizden daha iyi bilen olamaz. Bakarsanız kıymet vermez görünür bize. Elimizin kiri, der. Önemli olan insan olmak, der. Dünya geçici, der. Hani bunun ilk sahibi, der. Doğruluk, dürüstlük, sağlık, mutluluk... Her birine yürekten inandığı binlerce yalan uydurur asırlardır.

İçlerinde akıllıları da yok değil. Onlar insanın dediğine değil, yaptığına bakarlar. Ben de çok görmüş, çok dolaşmış bir kardeşiniz olarak öyle yaparım. Söz gelimi öğüt veren çokbilmiş bir ağız yerine, kalabalık bir tomara kilitlenmiş gözlere bakarım. Bizi kıymetli taşlarla, tapu senetleriyle değişenlere, toprağı avuçlayanlara, kasa kapağı örtenlere bakarım. İkinci yüzü orada saklıdır insanların.

Bizim, aralarında bir anlaşma olduğumuzu unuttular çoğu zaman. On kuruşluk maliyetimize bakmadan bize on, yirmi, yüz, bin para dendiğini bilmezden gelirler. Eskilerin helvadan tanrı edinmelerine, kendileri gibi insanları yaradan bilip uğurlarına koca piramitler, tapınaklar dikmelerine şaşarlar. Hatta aptal bulurlar onları. Fakat şu yeryüzünde bin yıllardır değişen yalnızca görüntülerdir. Aldanırlar. Helvanın kâğıda, firavunların büyük şirket sahiplerine dönüştüğünü göremezler. Aynalı binaların tepelerinde içtikleri bir fincan öğle kahvesine kanarlar. Bizi hayatlarına tek istikamet kılıp, patronlarının yeni aynalı binalar dikmesi için çırpınıp dururlar ömür boyu.

Sen bunca şeyi nereden biliyorsun, diyeceksiniz. Gözlerinizi belirtip, alınlarınızı kırıştırarak düşüneceksiniz bir vakit. Sen kaç paralık bir parasın bakalım, diye soracaksınız. Kendi aranızda da yaparsınız bunu. Çok şey bilmek için bile paraya gereksinim vardır size göre.

Ben bir on parayım. Herhangi bir on para... Yoksul kıtanın kıymeti düşük on parası yahut açgözlü kıtaların gözde on parası... Ne fark eder ki? Evet, en büyük alışverişlerde kullanılmadım hiçbir zaman. Ünlü bir futbolcunun takım değiştirme ücreti olmadım hiç, havuzlu ev de almadılar benle. Ne piyango ikramiyesi oldum, ne fidye parası. Asla silaha, uyuşturucuya, katliama bedel edilmedim. Ama kibirli ve çok sıfırlı banknotların aksine çok

gezdim. Haysiyetle değiştirilen bir destede bulundum birinde, akçeli işlerin ücreti oldum bir başkasında. Satılan dostlar, dönülen yollar, çiğnenen yeminler gördüm. İki kere kaybedildim, iki kere bulundum. Aylarca bir çocuğun kumbarasına hapsedildim. Yağlı, tozlu topraklı ellerle tutuldum. Zamanla yıprandım. Dik-katli bir ev kadını son anda çamaşır makinesine atılmaktan kurtardı beni. Aşırı titiz bir diğeri ıslak mendillerle temizledi kirlerimi. Böylelikle ömrüm uzadı. Yoksa yenilenmek için darphanenin yolunu tutacaktım. Yastıklar altında uyudum. Kalabalık cüzdanlara, تنها ceplere girdim. İnsanoğluna dair hüküm vermeye hakkım oldu bunca zamanda.

Şimdi on paralık bir bilge olarak kararımı açıklıyorum: İnsanın kıymeti paraya verdiği değerle ölçülür. Kimisi cömert olur kimisi cimri. Kimi zengin kimi yoksul... Ama cömertliğin zenginlikle ilgisi olmadığına eminim artık.

Bir ihtiyar adam bilirim. Aç açıkta değilse zengin de sayılmazdı. Nesi varsa bölerdi ikiye üçe beşe. Kıl kadar kıymet vermezdi bize. Zaten çok kalamadım onunla. Hemen verdi beni bir ihtiyaç sahibine.

Bir de başka türler vardır. Siz, cömert bilirsiniz onları. Harcadıkları, sahip olduklarının yanında zırnık etmez hâlbuki. Hastaneler, okullar en çok da ibadet yerleri dikerler. En görünür yerlere, en parlak harflerle yazarlar adlarını. Elleri titreyerek verdiklerini her yerde anlatır dururlar.

Söyleyin şimdi hangisi cömerttir bunların? Hangisi daha insan?

Çok mu ağır konuştum? Nefret değil benimki. Yorgunluk yalnızca. Neler gördüm bunca yıl. Siz bizi biriktirirken ben de sizi biriktirdim. Şimdi bir fırsatını bulmuşken döktüm içimi.

Artık rahatım yerinde. Beni son bulan, bütün bunları sayıp döktüğüm insanoğlu, bir çerçeveye duvara astı beni. Emekli oldum anlayacağınız. Yalnızca ona konuk gelen dostlarına bakabiliyorum kurulduğum köşeden. İyileri de var içlerinde kötüleri de. Yine de ses etmiyorum. Neme lazım. Yeni-den elden ele gezmeye niyetim yok. Belli mi olur? İnsanı siz bize sorun. İnsan mı? Sırtımızın kiri.

İNCİR KUŞLARI ÜZERİNE

Hilal KUTLU

Savaş...

Çılgılık çılgılığa insanlar...

Yıl 1992...

Yer Avrupa'nın göbeği...

Başkent Saray Bosna viran, harabe...

Yüzbinlerce Boşnak açlık ile imtihan ediliyor. Ortada bir din savaşı, katliam, tecavüz, açlık, işkence... Bunların hiçbirinden habersiz mermi-nin nereden gelip nereye isabet edeceğinden bir haber her gün ölüm ile burun buruna ebelemece oynayan İncir Kuşları... Boşnak çocukları... Canım çocuklar...

Bazı kitaplar vardır ki ne felsefi ne de edebi alanda bir iddiası olsun. İncir kuşları işte tam böyle bir eser. Bir Balkan kadını olarak yapılan zulümleri okurken yutkunmakta zorlandığım anlara şahidim. Bitirince ise yüreğimin balkanlar-da kalan yarısı bölündükçe bölündü... İnsanın bu kitabı okuduktan sonra yüreğinin bölünmesi için illa ki kendi memleketi olması gerekmiyor en azından içinde insanlık namına vasıflar taşıyanların... Boşnakların nelere göğüs germek zorunda kaldıklarını bunca acıya nasıl dayandıklarını sorgulatarak okutan bir kitaptır. Bunların hepsi bir yana insanı asıl sorgulatan şey ise Yirminci yüzyılda dünyanın bir kıyama bu denli nasıl olur da kayıtsız kalmış olmasıdır...

Sokaklarda, caddelerde, parklarda özgürce dolaşamayan Boşnaklar cenaze törenlerinde dahi huzurla ölümlerini toprağa veremiyorlar çünkü sakin başlayan tören kanlı bir şekilde sona eriyor. Bırakın bu insanların canlılarını ölümlerinden bile nefret edilen bir savaştır bu...

Savaşın başlarında Boşnaklar bölgenin yüzde altmışına hâkimken şimdilerde sadece ellerinde yüzde otu-zu kalmıştır. Avrupa'nın göbeğindeki

bu vahşete sessiz kalanların yanı sıra elbette sessiz kalmayan insanlarda oldu. Dilini bile bil-medikleri Boşnaklara yardım etmek için giden onca insan ya kendi memleketine dönemedi ya dönse bile gazi olarak döndü tıpkı kitabın içeri-sinde yer alan Suada'nın biricik aşkı Tarık gibi... Tarık konservatuvar öğrencisi iken bir avuç top-rak parçası dahi olsa vatanını ve yüreğindeki vatanın sahibi olan Suada'yı bir daha hiç göre-meyecek, saçlarını koklayamayacak, kollarıyla onu saramayacak pahasına vatanını müdafaa eden Boşnak askerlerinden birisi olmuştur.

Suada... Canım Suada... Gözlerinin önünde annesi öldürülen, kız kardeşlerine tecavüz edilen, babası ile ayrı esir kamplarına düşen sonra ansızın babasını karşısında görüp korkudan sadece bakışlarıyla sarılan, sevdiğinden kopartılan, Yık-namadığı için beline kadar olan sırma saçları kesilen, dayaktan işkenceden ve tecavüzden ruhuna ilmek ilmek yaralar dokunan Suada'm...

Kitapta altını çizdiğim yerleri sizlerle pay-laşmak istiyorum.

"Sırplar yüreğimi ateşe tuttular

Ben hiç yanmadım.

Geceleri soyunup koynuma girdiler

Ben hiç sevişmedim.

Atalarım küfürler savurdular

Ben hiç duymadım

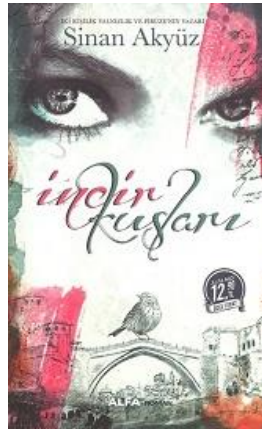
En sonunda beni hamile bıraktılar

Ben hiç doğurmadım"...

"Aşk ne yazık ki duyarlı bir his değil. Öyle kaba, öyle hoyrattır ki eline diken batması gibi yüreğini acıtır".

"Kim bilir yarınlar bize neler getirecek, bizden neleri alıp götürecek".

"Sevdiğin her insan giderken bir parçanı götürür".

"Düşünceleri dilsiz iki insandık, ama yüreklerimiz çılgık çılgıydı".

"Ne yazık ki tarih yeniden tekerrür edecek. -Tekerrür edecek olan şey ne? – Savaş, kan, gözyaşı"...

"Evet, gerçeği itiraf etmek gerekirse bu bir savaş değildi. Kadınlar hiçbir savaşta bu kadar mağdur edilmemişti. Bu bir soykırımdı ve bu soykırımla Müslüman Boşnakların soyları tecavüzlerle dönüştürülmeye çalışılıyordu. Bu savaşın ne yazık ki en acı tarafı da buydu"...

"Çok uzun zamandan beri ben de hayatı ve ölümü düşünüyordum. Daha çok ölümü düşünüyordum da denebilirdi. Kendimi nedense ölme daha yakın hissediyordum. Aslında hepimiz öldürülmüştük. Sadece bedenlerimiz henüz top-rağa gömülü değildi. Artık kalbimde âşık olduğum adama bile yer yoktu. O anda, "Aşk nedir?" diye düşündüm. Aşk bir zamanlar Tarık'tı. Tarık bir zamanlar kısa süre yaşadığım mutluluktur. Mutluluk bir zamanlar çok sevdiğim ailemdi..."

Sevgili okur;

Bazen okuduğum kitaplardaki karakterlerin her ne kadar hayal ürünü olduğunu bilsem de yaşananlar sahte olamayacak kadar acı ve gerçek. İşte o zaman kitaptaki karakterleri oturtup karşıma "Sana bunu neden yaptılar?" diye hüngür hüngür ağlayasım geliyor içimden. Bunu gerçekleştiremeyecek olduğumu fark ettiğim zaman ise yazıyorum işte... Kendime bir sözüm var asla zulme karşı boyun eğmeyeceğim... Yazacağım hep yazacağım daha çok yazacağım... Parmaklarım kanayana dek yazacağım. Canım okur ne olursa olsun zulmün karşısında boyun eğme n'olur. Şairin de dediği gibi;

"Dayan kitap ile

Dayan iş ile.

Tırnak ile, diş ile.

Umut ile, sevdâ ile, düş ile

Dayan rüsva etme beni".

Cefakeş Boşnak kadınlarının yaralarından öperim,

Saygıyla...

12 EYLÜL/ BEMBeyAZ GÖMLEKLER

"Sol gözüydüm yurdumun,
Yakın arkadaşım sağ gözü.
Bir ülkünün kor alevleriydik.
Gençliğimizin yangını taşı arş-ı âlâya
O yüzden hâlâ yıldızlı gökyüzü.

Delikanlıydık, kanımız pıhtısızdı da
Biz, yalnız sahaflarda çarpışırdık.
Borçluyduk içerdik azmi, vefayı ve tarihi.
Susmak yasal zorunluluktuk!
Sorumluyduk, suç işledik yarınlar için.
Zaten insan kavgasız iyileşir mi hiç?

Aynı sofraya oturunca
asardık bir kenara siyasi hırcamızı.
Geriye ütüsüz beyaz gömleğimiz kalırdı.
Daha küçüğüz, henüz tıraşlı yüzümüz.
Üstümüzde lekesiz bembeyaz gömlekler..

Sendika yürüyüşünden dönmüştüm.
Babam dönmüştü sırtını.
Kırk yıllık hamal babama,
'Oğlun anarşist' demişler de kaldıramamış.
-Oysa tüm yolu emeğin için yürümüştüm...

Ya yakıldı ya saklandı kitaplar.
Fidanlar kurudu defalarca kırıldı kalem.
Suçsuzdu yaftamı asan son cellat.
Soluğumuzun üzerinde kör urganlar.
Hayır, kızgın değilim yağlı urgana.
Şayet bir nefes vicdan taşısaydı,
İlmek ilmek çözüldü boynumuzdan.
Yurdumuzun uğrunda öldü zaten.
Heyhat! Yurdumuzun eliyle ölüyorduk...

Asılan hırcalarımız değil
Bembeyaz gömleklerimizdi.
Ama tarih de beyaz tenlidir,
Gizleyemez utançları..
İmza;
Kendi gözlerine mil çeken milletin çocukları...

Emre KARASU

UYANMA ZAMANI

Pınar ALKIŞ

Tik tak tik tak.

Saat 6:00. Uyanma zamanı...

Uyanmak zorundaydı. Aksi halde saat 7:30' da duraktan geçen otobüse yetişemez ve saat 8:00' de başlayan işine geç kalırdı. Tam zamanında hazırlanmak zorundaydı. Aksilik olmaması için dakikaları planlayarak harcardı. Bu yüzden ok gibi fırladı yatağından. Saat 7:20'de evden çıkıp koşar adımlarla durağa ilerledi. Ayağı hafifçe burkuldu ve bileğinde bir sızı hissetti ama bununla ilgilenecek zamanı yoktu. Otobüsten önce duraktaydı, zaferini derin bir nefesle kutladı. Tam zamanında iş yerindeydi. Saat 12:00 olduğunda öğle yemeği yemek için her zamanki gibi en yakın restorana gitti. Bir saat içerisinde yemeğini yemiş ve işe dönmüş olması gerektiği için başka seçeneği yoktu. Acıkmadığını fark etti ama yemek zorundaydı. Aksi halde akşama kadar bir şey yemeden beklemek zorunda kalacaktı. Alelacele yemeğini yedi ve tekrar işe döndü. Saat 17:00 olmuştu, işten çıktı. Saat 18:00' da randevu aldığı hastaneye yetişmesi gerekiyordu. Trafik yoğun ve randevuya tam otuz dakika gecikti. Bu kabul edilebilir bir durum değildi, zaten hastane çalışanı da başka hasta olduğunu belirterek yeniden randevu alması gerektiğini söyledi. Ağrıları artmıştı ama bunun bir önemi yoktu çünkü saat 18:00' de gelmiş olması gerekirdi. Yorgun bir şekilde eve geldi. Yemek yemedi, sadece ağrılarına iyi geldiği için kahve içti, zaten acıkmamıştı. Saat 23:30 olduğunda yatağındaydı. Uykusunun gelmediğini fark etti ama uyuması gerekirdi. Aksi halde sabah uyanamaz ve her şeye geç kalırdı. Uyudu.

Uyandığında saatin tik taklarını duymadı. Şaşırarak saatine baktı, inanılır gibi değildi, saatin akrep ve yelkovanı yoktu. Alelacele telefonunu aldı, telefonun saat göstergesi de bomboştı. Hemen camı açtı, güneşin gökyüzünün derinlerini hafif hafif kızıla boyadığını ve her yere kuş cıvıltılarının hâkim olduğunu fark etti. Bu manzarayı ilk kez keşfetmişti. 'Acaba her sabah böyle midir?' diye düşündü. Zamanın sabahında uyanmıştı. Kahvaltısını yaptı. Sakin sakin hazırlandı ve evden çıktı. Durakta bekleyen yaşlı adama yaklaşıp saati sordu. Yaşlı adam anlamaz gözlerle bakarak gülümsedi. Yaşlı adamın kendisini duymadığını düşündü çünkü sorduğu soru çok basit bir soruydu.

Kenarda bekleyen genç kıza aynı soruyu yöneltti. Genç kız da soruyu anlamsız bulan ifade ile gülümsedi ve bilmediğini söyledi. Saatin kaç olduğunu bilmiyordu ve öğrenme imkânı da olmamıştı. İşe gecikse bile saatinin yok olmasının affedilmesi için geçerli bir sebep olduğunu düşündü ve otobüs beklemek yerine yürümeye karar verdi. Trafik yoğun sayılırdı ama telaşlı korna sesleri yoktu. Şaşırdı. Hafifçe esen rüzgâr, ona papatya kokusu taşıdı, derin derin içine çekti, mutlu oldu, gülümsedi. İşe geldiğinde henüz herkesin gelmemiş olduğunu görünce rahatladı. Saatinin yok olduğunu bu nedenle gecikmiş ya da erken gelmiş olabileceğini söylediğinde tüm arkadaşları ona anlamayan gözlerle bakıp gülümsedi. Duvardaki saate baktığında evdeki manzaranın aynısıyla karşılaştı, şaşırdı. Demek ki herkes için durum aynıydı, herkesin saati yok olmuştu. Belki de saat hiç var olmamıştı, saati sorduğunda bu yüzden şaşıırıyordu herkes. Bir kutunun içerisine yazılan rakamların etrafında sabit hızla ilerleyen iki çubuğun insan hayatını bölümlere ayırması kadar saçma bir şey olamazdı zaten. Bunu düşününce güldü ve rahatladı. Hemen çalışmaya başladı. Bir süre sonra acıktığını hissetti. Bu kez en yakın değil en güzel restorana gitti, en çabuk değil en lezzetli yemekleri yedi. İşe dönerken güneşin tatlı ısını bedeninde hissetti. İş yerinin bahçesindeki ağacın tomurcuklandığını fark etti, bu zamana kadar nasıl bu güzellikten habersiz yaşadığını düşünüp üzüldü. İşlerini bitirmişti artık eve dönebilirdi. Güneş, gökyüzünü yavaş yavaş kızılığa bürüyordu, akşam olmak üzere diye düşündü. Eve geldiğinde henüz karanlık değildi. Çayını demledi ve balkonda gökyüzünü izleyerek keyifle çayını içti. Yıldızlar artmıştı, ay tüm zarafetiyle gökyüzünü süslüyordu. Sokakta sessizlik hâkimdi. Sessizliği dinledi, ruhu dinlendi. Saatin esir aldığı zamanda dünyadaki tüm güzelliklerden mahrum kalarak yaşadığı hayatın aslında ne kadar da anlamsız olduğunu düşündü. Uyku gözkapaklarına hâkim oldu, gözlerinin kapanmasına engel olamıyordu. Zamanın gecesinde olduğunu düşündü. Huzurla uyudu.

Tik tak, tik tak...

Saat 6:00 Uyanma zamanı...

HİKÂyecİLİĞİMİZ VE AKALEMLER

A. Selim KURTOĞLU

Dünya edebiyatında hikâye olarak yazıya aktarılmış ilk hikâyenin Boccacio'nun Decameron'un kaleme aldığı ve Hint kaynaklı anlatılardan etkilendiği ve dolayısıyla hikâyenin kaynağının doğu olduğu ifade edilir. Bizde ise Boccacio'nun Decameron kaleme alındığı zamanlardan önce anlatılan ve 15. Yüzyılda kaleme alındığı kesinleşen; Dede Korkut Hikâyeleri, geleneğin Türkçede ne denli köklü ve güçlü bir geçmişinin olduğunu göstermektedir. Medeniyetlerin gelişimi de belli başlı coğrafyalardan olduğu dikkate alınırsa bu çokta yadırganacak bir durum değil. Kuzey Afrika'da Nil vadisi ve Anadolu'da Fırat ve Dicle nehirlerinin beslediği Mezopotamya vadisi, insanlığın bugünkü gelişmişliğe kavuşmasında önemli duraklarından olduğu genel kabul görmüştür.

Üzücüdür ki; 1975 yılında 286. sayısını *"Türk Öykücülüğü Özel sayısı"* olarak çıkaran Türk Dili dergisi böylesine köklü geleneğin temel kaynak eserlerinden olan "Dede Korkut Hikâyelerine" ufacak bir değini ve değerlendirme yapma gereği duymamış. Belki yazar ve aydınlarımızın evrensel değer ve metotları kullanarak, yerli kaynakları merkez alan, doğru temelli düşünce geliştirmede ne denli zafiyet içinde olduğunu göstermesi açısından, tarihi bir kaynak olarak arşivimizde yerini koruyacaktır. Batılı eğitim tekniği ile ilmi, özgür eğitim tekniğini hala biri birinden ayırt edememiş olmamızın akademik boyutlu tartışmaların vaktinin çoktan geçtiği açıktır. Kaldı ki; derginin bu özel sayısında, Selim İleri'nin kaleme aldığı; *"Türk Öykücülüğünün Genel Çizgileri"* başlıklı ilk yazıda *"Osmanlı İmparatorluğu'nun Batılılaşma çabası, yazarlarımızca benimsenmiş mi, benimsenmemiş mi; bunu bile kavrayamıyoruz. Eleştirilerin yüzeydeliği bir yana olayın sorunsallığa dönüştürülme biçimini ve kimi*

zaman Batı karşısına çıkartılan iyice kof, yoz değerleri bugün kolay kolay savunamayız." Hükmü bütün bu söylediklerimi doğrular bir kıymet taşımaktadır. Kaldı ki; bizim bütün yazarlarımız batıcıdır ve konuları da buna rağmen genellikle yanlış batılılaşma üzerinedir. Bu tespitleri konuya ilişkin tarihi bir kayıt olarak bir kenara yazalım ve asıl konumuza geçelim.

Tür olarak yalnızca hikâye ağırlıklı yayınlanan dergilerin edebiyatımızda kendini belirgin olarak artırarak hissettirdiği günümüzde, geleneksel tür; edebiyatımızın da şiirle birlikte ağırlık merkezini oluşturmaya devam ediyor. Türk Hikâyeciliği her döneminde güçlü kalemleri bünyesinde barındırmış ve türün farklı örneklerinin zenginleştirdiği insanlık mirasının temel kaynaklarından biri haline gelmiştir. Önümüzdeki yüzyıllarda, bu zenginlik ve yetkinlik dünyada daha ciddi biçimde dikkat çekecektir.

Aziz Efendi, Ahmet Mithat, Emin Nihat, Şamipaşazade Sezai, Nabizade Nazım ile geleneğin güçlü izleriyle başlayan tür; Ömer Seyfettin, Yakup Kadri, Halide Edip, Reşat Nuri, Hüseyin Rahmi, Refik Halit, M. Şevket Esendal, A. Şinasi, Hlikarnas Balıkcısı, A. H. Tanpınar, Sebahattin Ali, Saik Faik, Orhan Kemal gibi kalemlerle saygın örneklerini sunmaya başlayan Anadolu Türkçesi sürekli bir gelişim içinde olmuş ve türün dünyadaki değişimlerine paralel yeniliklere açık bir yapıyı da örneklerine taşımıştır. Rasim Özdenören, Sevinç Çokum, Demir Özlü, Tahsin Yücel, Necip Tosun, Ahmet Büke, Mustafa Kutlu, Misli Baydoğan, İmdat Avşar gibi geleneği modern hikâyenin imkânlarıyla donatarak geleceğe yön ve kıymet veren ustaların yanında, dergilerimizde boy gösteren genç yeteneklerin pek çok dergide aynı çaba içinde olduklarını belirtmeliyim.

Takip ettiğim akalemler dergisinde çıktığı

günden itibaren dikkat çekici hikâyecilerin olduğunu ve yazımın konusunun bu hikâyecilerin hikâyelerinin oluşturacağını vurgulamalıyım. Akalemler dergisi çıkışında her ne kadar iddialı bir dergi görüntüsü çizmemiş olsa da ürün odaklı bir dergi olma vasfını hep korudu. Edebiyatın türleri konusunda kıymetli örnek metinler yayınlamaya dikkat çekmekle kalmayıp kendinden söz ettirmeyi de bildi. Zaman zaman edebiyat mahfillerinde derginin gündem olduğunu yakinen biliyorum. Bu konuşmalarda derginin kimi kıymetli metinlerinin okunduğuna tanığım. Her sayısında yayınladığı hikâyeleri ile de kendine has ayrı bir zemin oluşturduğuna işaret etmek istiyorum. Derginin ağırlıklı değişmez yazı kadrosu, Selim Tunçbilek öncülüğünde, Burhan Kale, Mustafa Yılmaz, Kurtuluş Çelebi, Zehra Meral Konşuk İvecan, Fatma Dağlı, Melike Çelik, Zehra Akkaya, Pınar Alkış, Kübra Kızıltoprak, Funda Kara, Emre Karasu, Gölge Sümer, Seçil Aksaraylı, Canan Coşar, Sonay Karasu, İlkey Coşkun, Vildan Coşkun Poyraz, Hilal Kutlu, Alaaddin Ünal, Rıdvan Yıldız, Mustafa Işık, Hızır İrfan Önder, Esra Erdoğan, Mehmet Uysal, Gülhanım Ebru Bulkurcu, Rukiye Kaya, Osman Aytekin, Yusuf Bal, Hatice Baran, Mustafa İbakorkmaz, Erol Metin ve İbrahim Savar’la birlikte geniş bir yazar kadrosundan oluşuyor. Bunlar içerisinde Hikâyeleriyle dikkatimizi çeken kalemler ise Fatma Dağlı, Melike Çelik, Zehra Akkaya Kübra Kızıltoprak, Rukiye Kaya, Funda Kara ve İbrahim Savar. Bu genç hikâyeciler başka dergilerde daha önce hikâye yayınlamamış ilk çalışmalarını neredeyse akalemler için yazmış oldukları anlaşılıyor.

Derginin kadrosunu TYB Kayseri Şubesinin düzenlediği Yazarlık Okulu kapsamında oluşturduğunu biliyoruz. Buna rağmen ne şiirlerde ne denemelerde nede Hikâyelerde yazarların üsluplarının bir birine benzemediğinin altını öncelikle çizmeliyiz. Kurgularının da gerek şiirde, gerekse hikâyede çeşitli arayışlar olmasına rağmen kendilerine özgü bir ustalığa evirildiğine tanıklık ediyoruz. Bu nedenle dergi “Acemi Kalemler” olarak başladığı yayın hayatına 12. Sayısından sonra “akalemler” olarak tashih ederek aslında edebi-

yat kamuoyuna bir mesajda vermiş olduğunu düşünüyorum. Bu çerçevede ne Melike Çelik’in hikâyeleri, ne Fatma Dağlı’nın hikâyesin, ne İbrahim Savar’ın yazdıkları diğerlerine benzemiyor. Hikâye Dili, hikâyelere yaklaşım biçimleri, üslupları, izlekleri, kurgu mantıkları çok farklı. Bu da gösteriyor ki bu hikâyecilerin hikâyeleri üzerinde durmak gerekir. Genç yeteneklerin yazmayı sürdürmeleri halinde hikâyemiz içinde iz bırakacaklarını düşünmeleri gerekir.

Melike Çelik hikâyeleri olay kurgusu içinde gelişen bir durumu kendine özgü anlatımıyla okura dokunmayı ve düşünmeyi hedeflerken, Fatma Dağlı neredeyse tüm hikâyelerinde musikiyi anlatının önemli bir izleği haline getirerek yazıyor hikâyelerini. Kübra Kızıltoprak daha ziyade hatıralara yaslayarak kaleme alsada da detayların önemini hatırlatıyor bize. İbrahim Savar ise yaşanıp bitmiş olayların tortusunu dışarda bırakarak bellekte kalanlarını insan ömründeki yıpratıcı izlerini anlatmayı hedefliyor. Zehra Akkaya önemsiz saydığımız hadiselerin cidarından dolaşarak ilgisiz saydığımız hiçbir olayın geleceği inşa eden asıl etken oldu konusunda okurun kaybolan dikkatini adeta toparlamaya çalışıyor. Funda Kara Anadolu’nun sıradan insanların zeki, cin fikirli, örtük ama birazda muzip yönlerini okurun zihnine kendine has tarzıyla yansıtmayı amaçlıyor. Bu tespitlerimizi yazarların herhangi bir hikâyesini okuyarak doğrulayabilirsiniz. Buna rağmen Melike Çelik’in Kabuk, Pencere, Ölü Soyucu hikâyeleri ayrıca üzerinde durulması gereken ürünler olduğunu düşünüyorum. Bu hikâyelerin her biri ayrı ayrı incelenmesi için okuru kışkırtan çalışmalar. İbrahim Savar’ın TYB genel merkez sitesinde de yayınlanan “Kısa hayat, Kısa çöp” çalışması yazarın yaşadığı döneme yani şimdiye, gelecekte bakan bir anlayışı yansıtmaya açısından önemli bir teknik yapı ortaya koyuyor. Dolayısıyla bu genç hikâyecileri okumaktan ve takip etmekten ayrı bir keyif aldığımı belirtmek isterim.

Fatma Dağlı türkülerin, şarkıların hayatı aydınlatan yönüne ve insan ıstıraplarını dindirmede sunduğu imkânlarla işaret ediyor. Her hikâyeyi okuyup bitirdikten sonra konu edilen

parçayı bir kez daha dinleme gereği hissederek hikâyecimiz gibi hayatın içinde yeniden üretilmesine kaynaklık ediyorsunuz. Gün boyu dilimize dolanan bir şarkının dizeleriyle hayatın anlamı nasıl apayrı bir noktaya taşınır, derinleşir, çeşitlenir düşünmeden edemiyorsunuz. Fatma Dağlı kurduğu hikâye yapısı ile metinler arası oluşturmakla kalmıyor okurun zihninde metne dayanak teşkil eden duygu ve düşünceler ile metnin yapı taşı olan üst metnin zihinlerde her insanda yeniden üretilmesine hikâyeleri yoluyla zemin hazırlanıyor. Her metin okurda daha da zengin ve farklı yorumlara açık hale geliyor. Bunu yazarın konuyu kurgularken düşündüğü yapısal bir başarısı olarak görmek gerekir. Bu arada derginin en sık yazı kaleme alan çalışkan bir yazarı olduğunu da ilave etmem gerekir. İlk sayıdan başlayarak düzenli yazan derginin merkezinde duran kalemlerden olduğu görülüyor. Bu onu dergide farklı ve ayrıcalıklı bir konuma da elbette taşıyor.

Melike Çelik'in Ölü Soyucu isimli hikâyesi yalnızca kapitalizmin ciddi bir eleştiri olmaktan öte, at sineği göndermesi ile de eleştirinin içinde tarihi ve felsefi derinliği olan bir ürün olma özelliğini hep koruyacak gibi gözüküyor. Semboller üzerinden konuşan bir dilin çağrıştırdığı tek düze olamayan zengin metinlere dönüşüyor hikâyeler ve onları siz hangi zemine oturtacağınızı bilemiyorsunuz. Çok katmanlı anlatım yazarın bilinçli tercihi olarak bir kenara not ediyorsunuz elbette.

İbrahim Savar, Fatma Dağlı ve Melike Çelik'in daha önce akalemler dergisinde yayınlanan birer hikâyelerinin Türkiye Yazarlar Birliği genel merkez "Salgın Edebiyat" seçkisinde yayınlanmaya değer görülmeleri de bu yazarların başarılarının tesadüf olmadığını gösteren başka bir işaret olsa gerektir. Akalemler'de yetişmiş olan bu kalemler her dergide yazabilecek olgunlukta metinler inşa etmiş olsalar da onlar ısrarla dergilerinde

yazmayı sürdürerek akalemler'i ayrıca bir inanç ve kadro dergisi haline getiriyorlar.

Hikâyecilerin şimdiye kadar yayınlanan eserlerinde gördüğümüz geleneğe özümsemişliğini ama buna karşın arayışların sürdürülmesi gerektiğini yeni harmanlamaların yapıldığı konusunda düşüncemizi pekiştiren güçlü, özgün örnekleri hikâyemize eklediklerini söylemeyiz. Bunun basit kurslarla değil uzun emekler sonucu olabileceğini de vurgulamayız. Ayrı ayrı üslup, kişilik olmak kolay değildir. Bu genç ve hikâyemiz için ümit vadeden kalemlerin bunu başardıklarını da söylemeliyiz.

Bütün bunlar çerçevesinde bakıldığında akalemlerin okul dergi olma özelliğinin ötesine geçerek özgün ve yönlendirici bir dergi işlevine yolculuk yaptığına yazarları aracılığıyla tanıklık ettiğimizi ifade etmeliyiz. Çıkış yazıları bu çerçeveyi yazarları ve eserleri bağlamında altını çizen özelliğiyle kalmayıp edebiyatımızın istikametini de belirleyen kendine özgü yapı inşa ettiği de bir gerçek.

Akalemler dergi olarak edebiyatımızı ve hayatımızı güzelleştirmeye devam etmeli. Tekdüze anlayışlar için içeriğinde oluşturduğu güçlü renklilikle akalemler sadece hikâyede değil pek çok türde kendine has bir çekim merkezi oluşturmaktadır. Bu merkezde başta yazımıza konu olan hikâyecilerle birlikte tüm yazı kadrosunu yürekten kutlamak isterim. Dergi bu yazarlarının özelinde ayrı bir başarının hikâyesi haline de geliyor.

Gelecek Sayımızda:

- *Beste Bekir*
- *A. Selim Kurtoğlu*
- *Selim Tunçbilek*
- *Burhan Kale*
- *Fatma Dağlı*
- *Zehra Meral Konşuk İvecan*
- *Emre Karasu*

A•KALEMLER

Şiir Vakti Dergisinin Ekidir.

Sahibi : **S.TUNÇBİLEK**

G. Yayın Yönetmeni: **Selim TUNÇBİLEK**

Y. İşleri Müdürü: **Mehmet TUNÇBİLEK**

Adres : Gesi Cumhuriyet Mah. Çarşı Sokak Tunçbilek İş merkezi No:4/C Melikgazi - Kayseri

İki Aylık Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi

e-posta: akalemlerdersisi@gmail.com

Yıllık Abone : 60 TL.

Kurumsal Abone :100 TL.

Baskı : Geçit Ofset

Satış : www.epazardanal.com

